

Auca de Rafael d'Amat i Cortada, baró de Maldà (1746-1819)

Un narrador que omple el buit de la prosa del XVIII

1. Al bell mig de Barcelona,
després de bregar una estona
2. va néixer, al carrer del Pi,
aquest gran barceloní.
3. L'insigne Rafel d'Amat,
de qui una auca n'hem dictat.
4. Era fill d'un coronel
borbònic de soca-rel
5. i de Teresa Cortada
que a Maldà tenia estada.
6. És per això que passà
a ser el baró de Maldà.
7. El famós virrei Amat
el seu avi havia estat.
8. Diguem doncs, com se sol dir,
que era un noble amb pedigrí.
9. De ben jove als jesuïtes
prenia notes escrites,
10. al col·legi de Cordelles,
com si fos a les Castelles.
11. Diguem-ho clar: en castellà
el van escolaritzar.
12. Cosa que se li nota
de tant que fica la pota.
13. Veí de Portaferrissa,
molt sovint anava a missa
14. a Santa Maria del Pi,
on cantaven en llatí,
15. per gaudir de l'harmonia
de la seva escolania.
16. Mil set-cents seixanta-sis
Rafel d'Amat viu feliç,
17. ben casat amb l'Esperança
que de tenir fills no es cansa.
18. Gentilhome ambiciós,
desvagat i curiós,
19. l'any seixanta-nou comença
una obra magna, immensa,
20. en què allò que viu descriu,
mentre va fent la viu-viu,
21. amb un llenguatge planer
que pretén ser juganer.
22. Víctima de la verola,
mor sa esposa que al cel vola,
23. mes segueix sabent gaudir
com ho feia abans d'ahir.
24. El «Calaix de Sastre» és l'obra
d'aquest autèntic manobre
25. del record i la memòria:
per això ha fet història.
26. Són setanta-un volums,
un compendi de costums,
27. de notícies i relats
que ens deixen bocabadats.
28. En aquests textos a mà,
que Amat mai no publicà,
29. hi destaquen els viatges
en què descriu els paisatges
30. d'alguns pobles on va anar
com Vilafranca o Maldà,
31. Berga, Tarragona, o Vic
quan fugí de l'enemic,
32. l'exèrcit d'ocupació
que ens portà Napoleó.
33. Bon cronista i bon «vivant»,
en tot és exuberant.
34. Amant de la bona taula,
així que pren la paraula
35. en les tertúlies que fa
el rapè sol ensumar
36. i s'empassa fora de mida
xocolata diluïda.
37. No té gaire bé la vista
però l'home és un artista.
38. Toca l'orgue, el clavecí,
la viola, el violí...
39. i a casa seva amb encert
celebra més d'un concert.
40. Gaudeix de celebracions,
de festes i processons
41. i n'esdevé un bon cronista,
el primer periodista.
42. En resum: Rafel d'Amat
la seva època ha plasmat:
43. la vida barcelonina
excepcional i anodina,
44. en un extens dietari
com ho faria un notari,
45. amb un estil rococó,
en plena Il·lustració.
46. Aquest home-enciclopèdia
formà part de l'Acadèmia
47. fins que un dia de desgràcia
el varen enterrar a Gràcia,
48. on reposa als Josepets,
envoltat dels angelets.

Joan Vilamala, 2020